

Man måste arbeta,
om inte av läggning
så åtminstone av
desperation eftersom
det vid noggrann
undersökning visar sig
att arbete är mindre
tråkigt än att roa sig.

*Charles Baudelaire,
1821–1867*

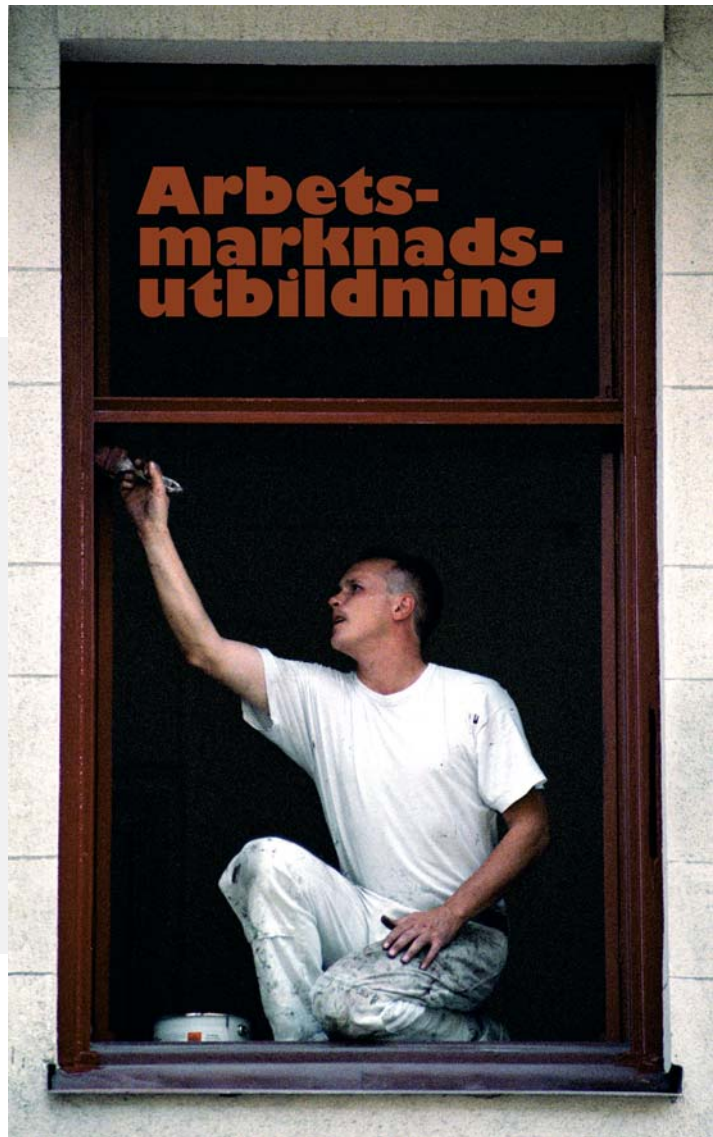

Foto © Robert Ekegren / elegant.se

Arbetsmarknadsverket skapades år 1948 med syfte att omsätta arbetsmarknadspolitiken i praktiken. Under åren som gått har verksamheten utvecklats i takt med de förändringar som skett både på arbetsmarknaden och i samhället.

I början på 1990-talet steg arbetslöshetstalet kraftigt vilket fick som följd att antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildning ökade. I mitten av 1990-talet minskade antalet deltagare för att under första delen av 2000-talet vara förhållandevis konstant.

Organisation

Arbetsmarknadsutbildning

Syftet med arbetsmarknadsutbildning är att stärka den enskilde arbetssökandes möjligheter till ett arbete samt underlätta för arbetsgivarna att få arbetskraft med lämplig kompetens. Arbetsmarknadsutbildning ska ge individen praktiska och teoretiska färdigheter inom ett specifikt yrke. Utbildningen ska även anpassas efter den arbetskraft som efterfrågas på arbetsmarknaden.

Förberedande utbildning

Syftet med förberedande utbildning är att underlätta för den arbetssökande vid val av arbete. Skillnaden mellan de två utbildningsformerna är att arbetsmarknadsutbildning mer konkret riktar sig till ett arbete inom ett yrke medan förberedande utbildning är av mer allmäninformativt slag.

Genom studiebesök, vägledningssamtal, teorikurser i kärnämnen samt yrkesorienterade utbildningar arbetar arbetsförmedlingen med att öka tillströmningen från förberedande utbildning till arbetsmarknadsutbildning. Men förberedande utbildning ska inte enbart bidra till fler deltagare i arbetsmarknadsutbildning utan även till en ökad aktiveringsprocess hos de arbetssökande.

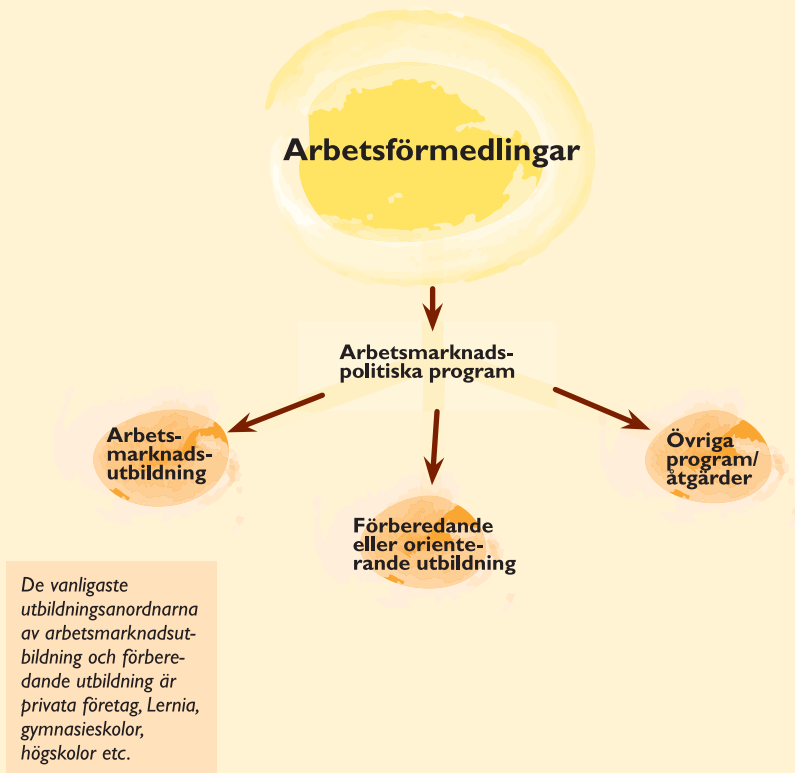
Med arbetsmarknadsutbildning

avses både yrkesinriktad utbildning och förberedande eller orienterande utbildning.

Arbetsförmedlingarna

tillhandahåller utbildningar vilka riktar sig till personer som är minst 20 år och inskrivna på arbetsförmedlingen. Personerna ska antingen vara helt arbetslösa, deltidsarbetslösa eller riskera att bli arbetslösa.

Arbetsmarknadsutbildning

Deltagare

Antalet personer som deltar i arbetsmarknadsutbildning minskar

Under år 2003 deltog 90 400 personer i arbetsmarknadsutbildning. Av dessa hade 63 400 personer påbörjat en arbetsmarknadsutbildning och 75 500 personer lämnat en arbetsmarknadsutbildning under året. Sedan år 2000 har antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildning minskat.

Under 2003 deltog i genomsnitt 22 500 personer per månad i arbetsmarknadsutbildning, vilket är en minskning med drygt 20 procent sedan 2002. Även i de flesta övriga arbetsmarknadspolitiska åtgärderna minskade antalet deltagare.

Med antal personer i genomsnitt per månad avses antal personer kvarstående i arbetsmarknadsutbildning vid månadens slut.

Arbetsmarknadsutbildning består av både förberedande utbildning och yrkesinriktad utbildning.

Personer som påbörjar en arbetsmarknadsutbildning avser personer som påbörjar ett eller flera program under året. Personer som lämnar en arbetsmarknadsutbildning avser personer som avslutar ett eller flera program under året. Personer som deltar i arbetsmarknadsutbildning avser personer som deltar i ett eller flera program någon gång under året. I samtliga fall ingår personer som påbörjar programmet innan referensåret eller avslutar programmet efter referensåret.

Antal personer som deltog i arbetsmarknadsutbildning 2000-2003

	Påbörjat	Deltagit	Lämnat
2000	81 500	106 500	80 400
2001	72 200	96 800	80 800
2002	78 700	97 000	79 300
2003	63 400	90 400	75 500

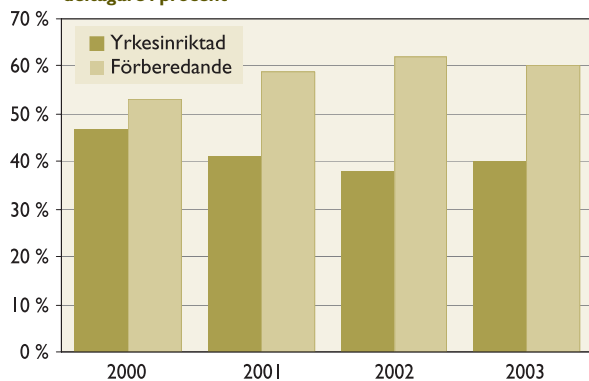
Många deltagare inom förberedande utbildning

Under 2003 påbörjade 38 700 personer en förberedande utbildning och 25 400 personer en yrkesinriktad utbildning. Av samtliga deltagare i arbetsmarknadsutbildning deltog således drygt 60 procent i förberedande utbildning. Bland kvinnorna var motsvarande andel 65 procent jämfört med 57 procent bland de manliga deltagarna. En person kan ha påbörjat både en förberedande och en yrkesinriktad utbildning under året.

Sedan 2002 har antalet personer som påbörjat en förberedande utbildning minskat med något mer än 25 procent. Antalet personer som påbörjat en yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning har minskat med nästan 20 procent.

Personer som påbörjat en förberedande respektive yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning 2000–2003

Andelen yrkesinriktad respektive förberedande av totala antalet deltagare i procent

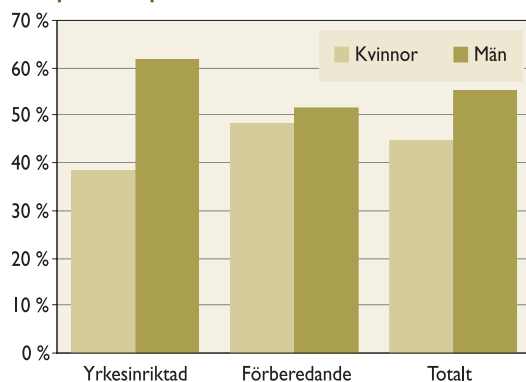

Fler män än kvinnor bland deltagarna i arbetsmarknadsutbildning

Andelen män utgjorde 55 procent av totala antalet personer som deltog i arbetsmarknadsutbildning under 2003. Det var jämnare fördelning mellan kvinnor och män inom förberedande utbildning än inom yrkesinriktad utbildning. Den primära målgruppen för både yrkesinriktad och förberedande arbetsmarknadsutbildning utgörs av arbetslösa personer. Under flera år har det funnits fler män än kvinnor bland de arbetslösa. Under 2003 var 57 procent av de arbetslösa män.

Deltagare i arbetsmarknadsutbildning efter typ av utbildning 2003

Andel kvinnor respektive män av det totala antalet deltagande personer i procent

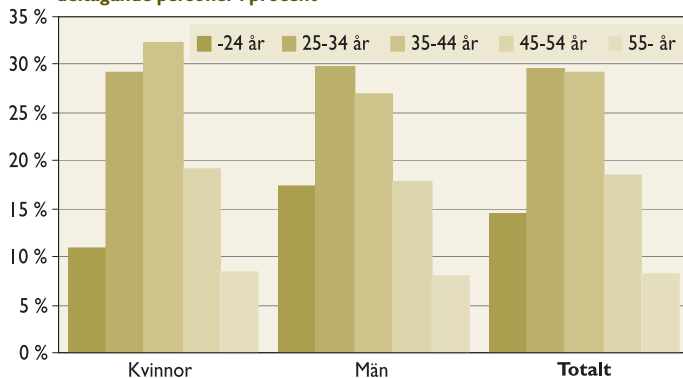
Nästan hälften av deltagarna i arbetsmarknadsutbildning är yngre än 35 år

Personer äldre än 44 år utgjorde en minoritet av deltagarna i arbetsmarknadsutbildning under 2003. De svarade för något mer än en fjärdedel av det totala antalet personer. Personer yngre än 25 år utgjorde 14 procent av deltagarna. Detta kan jämföras med motsvarande andel bland de arbetslösa som var 22 procent under 2003.

Det fanns skillnader i åldersfördelning mellan män och kvinnor som deltog i arbetsmarknadsutbildning under 2003. Det var en större andel personer yngre än 25 år bland de manliga deltagarna jämfört med de kvinnliga deltagarna.

Deltagare i arbetsmarknadsutbildning efter ålder 2003

Andel inom olika åldersgrupper av det totala antalet deltagande personer i procent

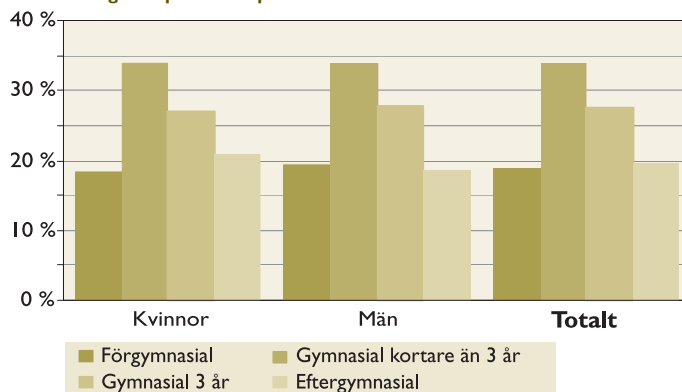

Hög andel med gymnasieutbildning

Mer än hälften av personerna som deltog i arbetsmarknadsutbildning under 2003 hade högst tvåårig gymnasial utbildning eller förgymnasial utbildning. Andelen deltagare med eftergymnasial utbildning var nästan 20 procent under 2003. Detta var något lägre än andelen med eftergymnasial utbildning bland de arbetslösa. Även andelen personer med förgymnasial utbildning bland deltagarna i arbetsmarknadsutbildning var något lägre än motsvarande andel bland de arbetslösa.

Deltagare i arbetsmarknadsutbildning efter utbildningsbakgrund 2003

Andel med olika utbildningsbakgrund av det totala antalet deltagande personer i procent

LÄR DIG TOLKA PLATSANNONSERNA!

Våra uppdragsgivare är svenska och utländska banker, försäkringsbolag, myndigheter, företag, kommuner, universitet, sjukhus, skolor, förskolor, äldreboenden, etc. Vårt arbete bedrivs i högt tempo, stundtals under stor arbetsbelastning.

EH... VAD HAR VI
FÖR ÖVERTIDSERSÄTT-
NING HÄR?

SKÄMTARE, DÄR!
DET FINNS LITE
KALL PIZZA NÄR
DU ÄR KLAR.

För att klara arbetet måste du ha en bred teknisk utbildning, goda språkliga färdigheter, goda datakunskaper. Arbetet ställer krav på fysisk och psykisk uthållighet samt goda datakunskaper. Arbetet ställer krav på fysisk och psykisk uthållighet samt goda datakunskaper.

AH! FÖRSTA DÄN... DÅ
SKA VI SE... JO - KILA
UT Å KÖP EN KORV
ÅT MIG.

Arbetet innebär kvalificerat psykosocialt behandlingsarbete bl.a. med stöd- och krissamtal med patienter och anhöriga.

GISSA OM JAG ÄR GLAD ATT DU
HAR BÖRJAT HÄR! DET ÄR EN
KARL MED YXA SOM RÖJER I
VÄNTRUMMET... GÅ UT Å PRATA
MED HONOM.

UPPRIKTIKT - SKA DU INTE SATSA PÅ ETT RIKTIGT
JOBB? SLIPPA STRESS, FJÄSK & HJÄRTINFÄRKT VID 35?

EH... DET VORE TREVLIGT
OM NI FYLDE IGEN GROPPEN
I KORSNINGEN FÖRE
HELGEN...

TA DIG I BRASAN!
VI HAR FIKA NU Å SEN
MÅSTE VI TILL BOLAGET!
MÅNDAG! TIDIGAST!!

BÄRLIN 99-5

Illustration: Jan Berglin

Många utbildar sig inom vård och omsorg

Mer än en fjärdedel av de nya deltagarna i arbetsmarknadsutbildning återfanns inom utbildningar inriktade mot vård och omsorg. Kvinnor och män väljer olika inriktningar på arbetsmarknadsutbildning, vilket återspeglar kvinnors och mäns traditionella utbildnings- och yrkesval. Kvinnor dominerar inom utbildningar inriktade mot vård och omsorg, kundservice samt kontor och lager medan män dominerar inom utbildningar inriktade mot bygg och anläggning, tillverkning och hantverk samt transport.

Ett av målen med arbetsmarknadsutbildning är att försöka bryta den könsuppdelade arbetsmarknaden. Förändringar över tiden avseende mäns och kvinnors val av arbetsmarknadsutbildning är dock små. Bland män som påbörjade en yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning ökade andelen som valde vård och omsorg från 6 procent under 2002 till 11 procent under 2003. Motsvarande ökning för kvinnor var från 33 procent under 2002 till 48 procent under 2003.

Nya deltagare i arbetsmarknadsutbildning 2003

Andel inom olika yrkesområden av totala antalet deltagare i procent

	Kvinnor	Män	Totalt
Datateknik (system/drift)	1	2	1
Teknik/naturkunskap	1	3	2
Ekonomi/samhällsvetenskap, kultur/media och pedagogik	14	8	10
Vård och omsorg	48	11	26
Kontor/lager och kundservice	13	4	8
Restaurang	6	3	5
Bygg/anläggning	1	11	7
Tillverkning/hantverk	4	20	13
Maskinoperatör	8	15	12
Transport	2	21	13
Övriga utbildningar	2	3	3
Totalt	100	100	100

Kostnader

Arbetsmarknadsutbildning kostade 5,2 miljarder kronor

Arbetsmarknadsverkets kostnader för arbetsmarknadsutbildning kan delas upp i två delar. Dels de direkta kurskostnaderna för köp av arbetsmarknadsutbildning, dels kostnader för de aktivitetsstöd som ges till kursdeltagarna.

Den totala kostnaden för arbetsmarknadsutbildning (exklusive utbildning i företag) var 5,2 miljarder kronor år 2003. Kostnaden fördelade sig så att aktivitetsstödet utgjorde 56 procent och köp av arbetsmarknadsutbildningar resterande 44 procent.

Kostnaden hade sjunkit med 589 miljoner sedan 2002. Detta beror till stor del på ett minskat antal deltagare i arbetsmarknadsutbildningar.

Kostnad 2003

Kostnader i miljoner kronor

Förberedande utbildning

Aktivitetsstöd	1 408
Köp av utbildning	715
Totalkostnad	2 123

Arbetsmarknadsutbildning

Aktivitetsstöd	1 463
Köp av utbildning	1 584
Totalkostnad	3 047

De kallar oss arbetssökande

Marcus Lundstedt, student vid Örebro universitet

”Vi söker dig med lång erfarenhet av liknande arbete, är flexibel, gillar utmaningar och att ta initiativ.”

De kallade det informationsmöte.

– Välkomna allihopa, va roligt att just Ni kunde komma hit idag, började arbetsförmedlare Damen av Fjärilsbrosh frejdigt.

”Vi har fått in ett stort antal ansökningar till den utlysta tjänsten. Tyvärr är du inte bland de utvalda. Lycka till i ditt fortsatta sökande efter arbete!”

Orden från ännu en svunnen chans blev plötsligt öronbedövande och jag ville mycket hellre gallskrika än ta del av en Power Point-presentation.

Högskolestudierna var över. Karriären låg visst runt hörnet. Arbetsförmedlingen skulle ledsaga mig dit. Men arbetsgivarna och mina känslor var överens: du hittar aldrig. Och Damen hjälpte föga.

– Ja, hrrm, för Er då, som kanske möjligtvis, inte för att det är troligt, blir långtidsarbetslösa, har vi ju utbildningar ni kan gå tills ni får ett jobb. Kanske något för någon av er grabbar där längst bak vid väggen? Just nu har vi truckförarutbildningar, sade hon snällt och kastade ett förhoppningsfullt öga på mig.

Foto: Anna Holmquist

– Är det inte det jag har gjort? Gått en utbildning?
Frågade jag mig själv förvånat. CSN verkar ju åtminstone tycka det.

Fram tills då hade jag kallat mig frilansande journalist, som i väntan på scoop blev mätt på att vara bensinstationsbiträde i Örebro. Ungefär som en aktrisservitris i Hollywood. Men kanske hade hon rätt. Kanske behövde vi bredda spektrat lite grann.

– Av alla lediga jobb i Sverige har vi hand om ungefär 40 procent och det är många om platserna... Men tack för idag och lycka till, avrundade arbetsförmedlare Damen av Fjärilsbrosh.

För oss arbetslösa i det lilla lila rummet kändes tisdagsmorgonen som beviset för att vi faktiskt inte behövdes i samhället.

Med fyrttioalisternas hjälp och försynen och massor och åter massor av ansökningar skall också vi en dag stämma in på arbetsgivarnas profil.

*”Du bör ha goda IT-kunskaper, vara stresstålig
och ha förmåga att arbeta självständigt”*

Lycka till.